Stanovisko Nejvyššího soudu ČSR ze dne 22.02.1977, sp. zn. Cpj 50/77, ECLI:CZ:NS:1977:CPJ.50.1977.1

Číslo: 3/1977

Právní věta: Rozhodnutím soudu nelze nahradit rozhodnutí orgánu družstva o přidělení bytu členu družstva (§ 154 odst. 2 o. z.).

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 22.02.1977

Spisová značka: Cpj 50/77

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Družstvo stavební bytové, Opatrovník, Pěstounská péče, Podmínky řízení, Řízení před soudem, Rozhodnutí jiných orgánů, Rozhodnutí soudu

Předpisy: 99/1963 Sb. § 7 40/1964 Sb. § 154

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Podle ustanovení § 154 odst. 2 o. z. vzniká členu stavebního bytového družstva splacením členského podílu právo, aby mu byl orgánem družstva přidělen družstevní byt do osobního užívání.

V soudní praxi při výkladu tohoto ustanovení vznikají pochybnosti o tom, zda se lze žalobou podanou u soudu domáhat přidělení družstevního bytu nebo zda družstevní orgán přiděluje družstevní byt členu družstva rozhodnutím, které nemůže být soudním výrokem nahrazeno.

Ve stavebních bytových družstvech se dobrovolně sdružují občané, aby si společnou činností a společnými prostředky opatřovali byty a s nimi hospodařili. Stavební bytová družstva se řídí platnými právními předpisy, stanovami, směrnicemi a rozhodnutími Českého svazu bytových družstev (z úvodního ustanovení Vzorových stanov stavebních bytových družstev, které nabyly účinnosti dnem 1. 7. 1975 a byly uveřejněny ve Zpravodaji Českého svazu bytových družstev č. 3/1975.) /1/

Podle čl. 4 odst. 2 Vzorových stanov stavebních bytových družstev je vedoucí zásadou řízení a organizační výstavby zásada socialistické demokracie. O všech zásadních otázkách se usnášejí kolektivní orgány družstva. Podle čl. 15 Vzorových stanov stavebních bytových družstev je člen družstva povinen dodržovat stanovy a řídit se rozhodnutími orgánu družstva.

Z uvedeného vyplývá, že orgány družstva mají vymezenou rozhodovací pravomoc v rámci stanov a že jejich rozhodnutí je pro člena závazné. Rozhodnutím určitého orgánu se zakládá, mění, ruší nebo

určuje (zjišťuje, deklaruje) určitý vztah, z něhož plynou práva a povinnosti. Takové rozhodnutí orgánu družstva je třeba odlišit od projevu vůle jako právního úkonu. Tímto projevem vůle sice ve smyslu ustanovení § 34 o. z. vznikají rovněž právní vztahy, ovšem takový projev vůle lze se zřetelem na ustanovení § 161 odst. 3 o. s. ř. nahradit soudním rozhodnutím.

Pravomoc je souhrnem oprávnění i povinností, jež jsou svěřeny právní normou určitému orgánu, který je povinen je uplatňovat ve všech případech stanovených právním předpisem. Je-li určitá pravomoc svěřena některému orgánu, pak z obecných právních zásad plyne, že ji nemůže jiný orgán vykonávat, pokud právním předpisem není stanoveno něco jiného.

Jde nyní o to, v jakém postavení vystupuje družstevní orgán v případě přidělení bytu členu družstva ve smyslu ustanovení § 154 odst. 2 o. z.

Družstvo uspokojuje bytové potřeby členů družstva tím, že přiděluje svým členům družstevní byty podle čl. 5 odst. 2 písm. b/ Vzorových stanov stavebních bytových družstev, a to podle pořadníků schválených členskou schůzí družstva nebo shromážděním delegátů.

Podle čl. 8 odst. 2 Vzorových stanov stavebních bytových družstev je družstvo při sestavování pořadníků a přidělování bytů povinno řešit bytové potřeby svých členů v souladu se zásadami státní bytové politiky. Vychází zásadně z naléhavosti bytové potřeby členů a z délky členství v družstvu a dbá o to, aby velikost bytu byla přiměřená bytové potřebě člena a příslušníků jeho domácnosti.

Podle čl. 64 odst. 3 Vzorových stanov stavebních bytových družstev představenstvo sestavuje návrhy pořadníků pro přidělování bytů a předkládá je k vyjádření členům družstva a příslušnému národnímu výboru (písm. f/), určuje výši a splatnost členských podílů (písm. g/) a přiděluje byty (písm. h/). Členské schůze družstva nebo shromáždění delegátů přísluší schvalovat pořadníky pro přidělování bytů (čl. 61 odst. 2 písm. i/, popřípadě čl. 61 odst. 3 písm. i/ Vzorových stanov stavebních bytových družstev) a rozhodovat o stížnostech na činnost a proti rozhodnutím představenstva a kontrolní komise (čl. 61 odst. 2 písm. k/, popřípadě čl. 61 odst. 3 písm. k/ Vzorových stanov stavebních bytových družstev). Kontrolní komise kontroluje správnost sestavení pořadníků pro přidělování bytů (čl. 69 odst. 2 písm. e/ Vzorových stanov stavebních bytových družstev).

K zajištění řádného provádění bytové politiky v družstvech a k výkladu a k provedení některých článků Vzorových stanov stavebních bytových družstev vydal Český svaz bytových družstev podle ustanovení § 87 odst. 1 hospodářského zákoníku 2) směrnice, jež byly uveřejněny pod č. 7 ve Zpravodaji Českého svazu bytových družstev č. 3/1976. Podle čl. 3 těchto směrnic sestavuje družstvo pořadníky na období jednoho roku nejméně v rozsahu, který odpovídá počtu bytů, jež bude možno podle odhadu družstva v příslušném roce v tomto družstvu přidělit; do návrhu pořadníku zařazuje představenstvo členy družstva s uvedením velikosti bytu přiměřeného jejich bytové potřebě (čl. 3 odst. 3 a 6 citovaných směrnic). Návrh pořadníku současně s jeho zveřejněním zašle představenstvo příslušnému národnímu výboru k vyjádření (čl. 4 odst. 2 citovaných směrnic). Připomínky členů k návrhu pořadníku a vyjádření národního výboru představenstvo projedná a po zvážení upraví podle něho návrh pořadníku (č. 4 odst. 3 citovaných směrnic). Výsledek projedná s národním výborem ještě před členskou schůzí družstva (čl. 4 odst. 4 citovaných směrnic). Představenstvo předloží upravený návrh pořadníku členské schůzi (shromáždění delegátů) ke schválení spolu se zdůvodněním. Současně s tím podá zdůvodněnou zprávu o výsledku projednání připomínek členů a vyjádření národního výboru (čl. 4 odst. 5 citovaných směrnic). Pořadník schválený členskou schůzí (shromážděním delegátů) je závazný pro příděl bytů až do schválení nového pořadníku. Změny schváleného pořadníku může provádět jenom členská schůze družstva, případně shromáždění delegátů (čl. 4 odst. 7 citovaných směrnic). Byty přiděluje představenstvo členům zařazeným do schváleného pořadníku, a to podle jejich pořadí. Přitom představenstvo prověří bytovou potřebu člena a přidělí mu byt odpovídající jeho bytové potřebě podle zásad uvedených v čl. 3 odst. 6 (čl. 6

citovaných směrnic).

Podle čl. 14 písm. c/ Vzorových stanov stavebních bytových družstev má člen družstva právo zejména na přidělení družstevního bytu do osobního užívání podle zásad uvedených v čl. 8 Vzorových stanov stavebních bytových družstev, splatí-li členský podíl ve lhůtě stanovené představenstvem. Člen má právo, aby představenstvo rozhodlo o přidělení družstevního bytu do třiceti dnů po vzniku práva na přidělení družstevního bytu do osobního užívání.

Rozhodnutím o přidělení bytu určuje družstvo jednak budoucího uživatele bytu, jednak konkrétní byt, který bude člen družstva užívat.

Z uvedeného vyplývá, že všechny shora uváděné předpisy vycházejí z toho, že příslušný družstevní orgán o přidělení konkrétního bytu člena družstva za podmínek tam stanovených rozhoduje a že takové rozhodnutí zakládá členu družstva právo, aby s ním družstvo uzavřelo dohodu o odevzdání a převzetí bytu (čl. 14 písm. d/ Vzorových stanov stavebních bytových družstev).

Rozhodnutí o přidělení konkrétního družstevního bytu do osobního užívání členu družstva je rozhodnutím v otázce, o níž přísluší podle stanov rozhodovat výlučně orgánům družstva, takže pravomoc soudu k rozhodování o této otázce není podle ustanovení § 7 o. s. ř. dána. Protože nejde o projev vůle ve smyslu ustanovení § 34 o. z., není soud oprávněn podle ustanovení § 161 odst. 3 o. s. ř. pravomocným rozsudkem rozhodnutí družstevního orgánu nahradit.

1) Vzorové stanovy stavebních bytových družstev vydané Slovenským svazem bytových družstev byly uveřejněny ve Vestníku Slovenského zväzu bytových družstiev, částka 5/1975.

2) zákona č. 109/1964 Sb. (jehož úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 37/1971 Sb.)